

Reguleringsplan, detaljregulering for:

jf. plan- og bygningslovens (pbl) kap.12

BERGEN
KOMMUNE

Berghus.

Bybanen fra sentrum til Åsane,

Delstrekning 1, Kaigaten - Sandbrogaten

Nasjonal arealplan-ID 4601_65800000

Saksnummer

PLAN-2022/20561

Siste revisjonsdato bestemmelser

31.03.2023

Vedtatt av bystyret

31.05.2023

Det bekreftes at bestemmelsene er i samsvar med bystyrets vedtak.

avdelingsleder

REGULERINGSBESTEMMELSER

(pbl § 12-7)

§1. Planens hensikt

Planen regulerer areal til å bygge og drifte Bybanen og sykkelrute på strekningen Kaigaten - Sandbrogaten. Planen skal styrke gåbyen i Bergen sentrum.

Reguleringsplanens intensjon beskrives detaljert i tilhørende planbeskrivelse datert 24.3.2023.

§2. Fellesbestemmelser for hele planområdet

§2.1. Verdensarvstedet Bryggen

Verdensarvstedet Bryggens fremragende universelle verdier og oppsluttende verdier skal ivaretas eller styrkes. Det skal tas særlige hensyn innenfor verdensarvstedets nærområde, jf. § 5.1.4.1 bestemmelsesområde #27.

§2.2. Det automatisk fredete kulturminnet «Middelalderbyen Bergen»

- §2.2.1. Tiltak i samsvar med reguleringsplanen er tillatt med gravedybder jf. dokument BT5-GH-10101 og BT5-GH-10201 datert 24.3.2023.
- §2.2.2. Før iverksetting av tiltakene i samsvar med reguleringsplanen, skal det gjennomføres arkeologisk granskning av arkeologiske kulturlag. Det skal tas kontakt med rette kulturmiljømyndighet i god tid før tiltakene skal gjennomføres, slik at omfanget av den arkeologiske granskningen kan fastsettes.
- §2.2.3. Det skal etableres et miljøovervåkingsprogram i samarbeid med kulturmiljømyndighetene minst ett år før, under og 10 år etter igangsetting av anleggsfasen.
- §2.2.4. Kostnadene til arkeologisk granskning og miljøovervåking dekkes av tiltakshaver, jf. kulturminneloven § 10.
- §2.2.5. Dersom det under anleggsarbeid avdekkes hittil ukjente automatisk fredete kulturminner, skal arbeidet stanses omgående og rette kulturmiljømyndighet kontaktes jf. kulturminnelovens §8 2. ledd.
- §2.2.6. Tiltak som ikke er i samsvar med reguleringsplanen er ikke tillatt, uten etter søknad om dispensasjon fra kulturminneloven, jf. § 8, første ledd. Eventuell søknad om tillatelse til inngrep i det automatisk fredete kulturminnet «Middelalderbyen Bergen» eller tiltak som kan ha innvirkning på kulturminnet, skal sendes rette kulturmiljømyndighet i god tid før tiltaket er planlagt satt i gang, og før eventuell byggesøknad. Søknaden skal redegjøre for tiltaket og konsekvensene av det. I den grad det er relevant skal marktrykk, fare for rystelser eller drenering/endring av grunnvannstanden utredes.
- §2.2.7. Riggplan med tyngdeangivelse i kN/m² skal forelegges og godkjennes av rette kulturmiljømyndighet før igangsettelse av anleggsarbeid.
- §2.2.8. Det skal utarbeides et risikostyringssystem med signalverdier for anleggsfasen for overvåking av tiltakenes innvirkning på arkeologiske kulturlag, bygninger og anlegg jf. dokument Bybanen BT5 - Overvåking av grunnvann og setninger i anleggs- og driftsfasen ved Bryggen i Bergen og Bybanen BT5 - Overvåking av grunnvann og setninger i anleggs- og driftsfase, delstrekning DS1 fra Kaigaten til Sandbrogaten av NGU, begge datert 16.3.2023. Ved overtredelse av signalverdier skal alt anleggsarbeid stanses, årsaken kartlegges og korrigerende tiltak iverksettes.
- §2.2.9. Tiltak som kan medføre økt risiko for setninger i grunnen, f.eks. inngrep i bakken og tiltak som kan endre grunnvannsnivået, er ikke tillatt innenfor planområdet. Kommunen kan likevel godkjenne tiltak dersom det fremlegges dokumentasjon for at tiltaket ikke medfører setningsrisiko og det foreligger tillatelse fra kulturmiljømyndighetene, der tiltaket medfører krav om dette.

§2.3. Funksjons- og kvalitetskrav (§12-7 nr. 4)

§2.3.1. Universell utforming

Prinsippet om universell utforming skal legges til grunn for valg av løsninger for bybane og hovedsykkelrute med fortau. Fortau, torg og andre gangarealer skal som hovedregel være tilgjengelig for alle, universell utforming må avveies mot hensyn til landskap og kulturminnevern.

§2.3.2. Estetisk utforming og kvalitetskrav

§2.3.2.1. Alle tiltak i planområdet skal utformes slik at de grunnleggende romlige kvalitetene i dette sentrale byrommet, både de naturgitt og menneskeskapte, sikres og utvikles på en god måte.

§2.3.2.2. Alle anlegg skal gis et formuttrykk med høy estetisk kvalitet og bestandighet. Det skal spesielt vektlegges at sikkerhetskrav for Bybanen og øvrig trafikk kan innpasses i gode byformmessige løsninger. Visuelle og fysiske barrierer samt andre elementer som har negativ innvirkning på bystruktur og byform skal unngås i størst mulig grad.

§2.3.2.3. Ved detaljutforming av byrom, torg, tekniske bygg, skal estetiske kvaliteter og stedstilpasning vektlegges, og være i tråd med Bergen kommunes arkitektur- og byformingsstrategi.

§2.3.2.4. Bygulv og møbleringselementer og faste installasjoner skal utformes i samsvar med denne reguleringsplanen, og detaljeres gjennom et helhetlig design som ivaretar funksjonalitet og bygger opp under byrommenes identitet.

§2.3.3. Terrengbehandling og vegetasjon

§2.3.3.1. Alle inngrep som utføres som del av tiltaket, skal ta hensyn til omkringliggende terreng, landskapselement og kulturminner og kulturmiljø, og samsvare med tillatt gravedybde. Eksisterende terreng og vegetasjon skal tas vare på så langt det er mulig.

§2.3.3.2. Det skal spesielt utvises aktsomhet inn mot rotsonen til eksisterende bytrær som i henhold til reguleringsplanen skal beholdes. Hvis de blir skadet skal de erstattes i samråd med faglig instans for forvaltning av bytrær i kommunen.

§2.3.3.3. Bytrær som må fjernes i anleggsperioden, skal i den grad det er mulig deponeres og gjenbrukes i anlegget i samråd med faglig instans for forvaltning av bytrær i kommunen.

§2.3.4. Overvannshåndtering

§2.3.4.1. Overvannshåndtering skal følge prinsipper i Kommunedelplan for overvann, VA-normen og VA-rammeplan. Lokal overvannshåndtering skal legges til grunn ved detaljutforming og prosjektering av tiltak.

§2.3.4.2. I anleggsfasen tillates ikke urensset vann ført inn på kommunens ledningsnett uten at det er gitt påslippstillatelse, eller til resipient uten at det er gitt utslippstillatelse.

§2.4. Verneverdier kulturmiljø (§ 12-7 nr. 6)

Kulturmiljø skal styrkes og historisk bebyggelse skal sikres og ivaretas i tråd med til enhver tid gjeldende kommunale planer og strategier. Nye tiltak i planområdet skal bidra til å bevare og formidle historiske og romlige sammenhenger gjennom materialbruk, siktlinjer, gangakser, mm., også maritim historie.

§2.5. Avkjørsler (§ 12-7 nr. 1)

Avkjørslene som er markert med piler på reguleringskartet viser hvilken gate eiendommen skal ha atkomst fra.

§2.6. Mindre justeringer (§ 12-7 nr. 1)

§2.6.1. Mindre justeringer mellom arealformålene innenfor «Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur», herunder plassering av tunnel- og kulvertportaler, både i vertikal- og horisontalnivå, tillates som del av prosjektering/bygeteknisk plan og ved gjennomføring av anlegget. Dette forutsatt at justeringen ikke går på bekostning av: bredde på fortau, gang- og sykkelveggers funksjon, transportfunksjoner,

trafiksikkerheten, landskap, blågrønne strukturer, infrastruktur i bakken samt drift og vedlikehold. Dokumentasjon for foretatte justeringer skal foreligge og framvises ved tilsyn.

- §2.6.2. Justeringer av høydene som står i planen kan gjøres for å sikre tilstrekkelig avrenning og tilpassing til sideareal og bebyggelse. Justeringer skal begrunnes og dokumenteres. Banetraseens høyde foran Bryggen, fra Nikolaikirkeallmenningen til Dreggekaaien, kan ikke justeres jf. §3.2.1.1c, men det tillates justering av tverrfall for å ivareta overvannshåndtering.
- §2.6.3. Mindre justeringer innenfor juridisk bindende illustrasjonsplan BT5-IP65810000-103 datert 24.3.2023, kan tillates for å optimalisere løsninger. Endringer av løsninger må godkjennes av rette kulturmiljømyndighet.

§2.7. Kjøreledningsanlegg for Bybanen

- §2.7.1. Kjøreledninger utformes som wirestrekk innfestet i vegg så langt det er mulig jf. §2.6.1 og 2.6.2. Det tillates å etablere kjøreledningsanlegg fra Kaigaten til Torget holdeplass og i Sandbrogaten i samsvar med bestemmelsesområde #32 med krav til fundamentering av kjøreledningsmaster og §5.1.2.2. Det tillates ikke kjøreledningsanlegg på strekningen Bryggesporden – Bradbenken
- §2.7.2. På strekningen Torgallmenningen – Torget og i Sandbrogaten skal det benyttes spesialdesignet mast jfr. rapporten Overordnet lysplan Bryggen og Torget datert 15.2.2023.

§2.8. Fasader mot banetraseen

- §2.8.1. Innretninger for drift og vedlikehold av Bybanen, herunder kjøreledning og belysning, kan festes til bygninger og konstruksjoner langs banetraseen. Dette skal ikke gå på bekostning av hensynet til funksjonene eller kulturminneverdiene til bygget. Der fasade ikke har tilstrekkelig styrke for innfesting av kontaktledning må det sikres bygningsmessige tiltak for gjennomføring av tiltaket.
- §2.8.2. Feste av innretninger for drift og vedlikehold i verneverdige eller fredete bygg, slik som f.eks. veggfester for kontaktledningsanlegg, skal utformes i samråd med rett kulturmiljømyndighet. Feste i fredete bygg er avhengig av vedtak om dispensasjon etter kulturminneloven.
- §2.8.3. For nye byggverk langs banetraseen skal fasader som vender mot traseen tåle innfesting av oppheng for Bybanens kjøreledning.

§2.9. Tekniske installasjoner og skilt

Plassering av tekniske installasjoner og informasjonsskilt skal ivareta kulturminne- og estetiske hensyn knyttet til byromsutforming. Sykkelsymbol nedfelt i dekke skal benyttes der det kan bidra til å styrke lesbarheten av hovedsykkelruten.

§2.10. Støy, vibrasjoner og utslipp til luft (§ 12-7 nr. 3)

- §2.10.1. Tiltak mot luftoverført støy skal baseres på Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2021 med tilhørende veileder M-2061).
- §2.10.2. Grenseverdien i NS 8175 2019 (klasse C), LA, max = 32 dB, legges til grunn for omfanget av tiltak mot strukturoverført lyd fra tunnelene. På dagstrekningene er målsetningen LA, max = 37 dB i rom der strukturlyd er dimensjonerende.
- Dersom kostnadene står i rimelig forhold til effekten, skal det gjennomføres tiltak for å oppnå lavere nivåer for strukturoverført lyd.
- §2.10.3. Permanente tiltak mot kurveskrik skal etableres i alle kurver den banetraseen har en svingradius under 100 m.
- §2.10.4. Tiltak mot vibrasjoner skal baseres på standard for vibrasjoner og støt NS 8176 2017(klasse C). Dersom kostnadene står i rimelig forhold til effekten, skal det gjennomføres tiltak for å oppnå lavere nivåer for vibrasjoner. For verdensarvstedet Bryggen gjelder egne krav jf. §2.12.15.
- §2.10.5. For anleggsfasen vises det til følgende retningslinjer og standarder: T-1442 og M-2061 for støy, T-1520 for støv og NS 8141 for vibrasjoner og støt i byggverk. Det skal utvises særlig aktsomhet og

anbefalte grenseverdier skal følges i størst mulig grad. Ved overskridelser av anbefalte grenseverdier skal det varsles og gjennomføres avbøtende tiltak. For verdensarvstedet Bryggen gjelder egne krav for vibrasjoner jf. §2.12.15

§2.10.6. Planen behandler lokale støyskjermingstiltak etter § 2.10.1. Disse skal konkretiseres før byggestart (jf. § 2.10.19). Lokale tiltak skal være et tilbud til aktuelle eiendommer.

§2.11. Utfyllende vilkår (§ 12-7 nr. 12)

§2.11.1. Retningsgivende dokumenter:

- Illustrasjonsplan datert 24.3.2023, som består av 3 kartblad med tilhørende snitt, skal være retningsgivende for disponering av området.
- Forslag til byromsutforming for Bryggen og Torget datert 14.09.22 skal være retningsgivende for utformingen av byrommene.
- Overordnet lysplan Bryggen og Torget datert 15.2.2023 skal være retningsgivende for utforming av belysningen.

§2.11.2. Illustrasjonsplanen med navn BT5-IP65810000-103 datert 24.3.2023 skal være juridisk bindende for utforming av bygulvet innenfor gitt areal. Tegnforklaringen viser hvilke deler av bygulvet (dekke), møblering og utrustning som har en bindende utforming iht. til planen. Se § 5.1.1.1 for beskrivelse av krav til utforming og utførelse av disse elementene. Plassering av andre møbler og faste installasjoner enn de som er vist i planen, krever byggesøknad. Som underlag for behandlingen skal det utarbeides en detaljert teknisk plan, jf. §2.12, som dokumenterer at hensyn til både kulturminneverdier og estetikk er ivaretatt.

§2.11.3. Temakart BT5 - RP6500000-008 redegjør for hvilke bygg som er aktuelle for innfesting av kjøreledninger i fasaden.

§2.11.4. Ingen tiltak innenfor bestemmelsesområde #27 Verdensarvstedets nærområde, skal behandles før det foreligger uttalelse fra rette kulturmiljømyndighet.

§2.11.5. Ingen tiltak som forutsetter søknad om dispensasjon fra denne reguleringsplanens bestemmelser, skal behandles før det foreligger uttalelse fra rette kulturmiljømyndighet

§2.11.6. VA-rammeplan med tilhørende infrastrukturplan skal følges. Detaljutforming og prosjektering av tiltak skal følge krav, rammer og løsninger i VA-rammeplan med tilhørende infrastrukturplan.

§2.11.7. Det skal gjøres rede for konsekvenser av endret kjøremønster i Øvregaten og Nye Sandviksveien i ulike anleggs- og driftsfaser. Redegjørelsen skal legges til grunn for trafikksikringstiltak, tiltak for tilrettelegging og framkomst for kollektivtrafikk og gående, og tiltak for sikring av kulturminner og kulturmiljø.

§2.11.8. Trafikksikkerhetsrevisjonen skal følges opp i prosjekteringen og i detaljerte tekniske planer

§2.12. Dokumentasjonskrav (§ 12-7 nr. 12)

Før arbeidene på det enkelte arbeidssted starter, skal det foreligge:

§2.12.1. Detaljerte tekniske planer.

Byrom

- For torg o_ST1 til o_ST20 skal detaljerte planer vise utforming, møblering, skilt, belysning og beplantning, tiltak for å ivareta trafikksikring og eventuell byromssikring. Tilstøtende arealformål for samferdselsformål skal inngå i planen. Instans som skal eie og drifte arealet skal godkjenne byggeplanene før tiltaket skal gjennomføres. Planene skal utarbeides i målestokk 1:250 og det skal dokumenteres hvordan reguleringsplanens krav og intensjoner er ivaretatt.
- For områder innenfor bestemmelsesområde #1, torg o_ST11, o_ST12, o_ST13 (Bryggen) samt o_SF19, skal det utarbeides en samlet detaljert dekke- og møbleringsplan.

- Planen skal være en detaljering av juridisk bindende illustrasjonsplan BT5-IP65810000-103 og dokumentere oppfyllelse av denne og kvalitetskravene jfr. §5.1.1.1. Planen skal godkjennes av rette kulturmiljømyndighet.
- Planen skal med bakgrunn i eventuelt ny kunnskap som er fremkommet etter vedtak av denne reguleringsplan, gjøre rede for hvordan den Hanseatiske kulturhistorien skal fremheves og hvordan det skal legges til rette for formidlingstiltak.
- Planen skal vise eventuelle dedikerte områder til sykkelparkering.
- Detaljerte tekniske planer innenfor Verdensarvstedets nærområde jf. bestemmelsesområde #27, samt for o_ST14 og o_ST16 Bradbenken skal forelegges rette kulturmiljømyndighet.
- Detaljert teknisk plan for torg o_ST10 (Fisketorget) skal vise organisering og møblering av salgsareal med faste og mobile salgselementer. Planen skal dokumentere at Torgets visuelle profil får gode kvaliteter som bygger opp om det historiske byrommet rundt Vågen.
- De deler av torgarealene som skal ha en trafikal funksjon, har samme krav til detaljert teknisk plan som veganlegg.

Infrastruktur

- Detaljerte tekniske planer for veganlegg, herunder sykkelanlegg, skal forelegges og godkjennes av vegeier/rette vegmyndighet. Planen skal omfatte tilpassing til tilstøtende arealer.
 - Detaljerte tekniske planer for infrastruktur skal forelegges og godkjennes av instans som skal eie og drifte anleggene samt eiende instans som blir eller kan bli berørt av tiltakene. Ved søknad om andre løsninger for infrastrukturanlegg enn vedtatt VA-rammeplan med tilhørende infrastrukturplan, skal endringsforslag forelegges infrastruktureierne og godkjennes av Bergen Vann i forkant av utførelse.
 - Arbeid med infrastruktur under bakken kan startes opp før det foreligger ferdige detaljerte tekniske planer for byrommene. Grensesnitt mellom hovedelementene i detaljerte planer for byrom skal da fremgå av tekniske planer for infrastruktur i grunnen.
- §2.12.2. Miljøoppfølgingsplan som sikrer at miljøkrav fastsatt i lover, forskrifter og sentrale retningslinjer ivaretas i prosjekteringsfasen og bygge- og anleggsperioden. Miljøprogram, datert 17.3.2023, skal være styrende for arbeid med miljøoppfølgingsplan.
- §2.12.3. Rivningsdokumentasjon for bygg som skal rives. Verneverdig bebyggelse som må fjernes som del av utbygningen, skal dokumenteres i henhold til Byantikvarens til enhver tid gjeldende veileder for dokumentasjon av bygninger som må rives.
- §2.12.4. Plan for reetablering av portal til jernbanetunnel. Før området benyttes som midlertidig anleggsområde eller før søknad om rivningstillatelse av portal innenfor området tas til behandling, skal det utarbeides en prosjektbeskrivelse for gjennomføring av riving og reetablering. Forelegges rette kulturmiljømyndighet.
- §2.12.5. Tiltaksbeskrivelse for flytting av vegg på skur 8, gnr. 167 bnr. 1570 og 1738, innenfor bestemmelsesområde #26, skal inneholde detaljert beskrivelse av materialbruk og kvalitet.
- §2.12.6. Plan for disponering av eventuelle overskuddsmasser.
- §2.12.7. Plan for håndtering av overvann i anleggsfasen.
- §2.12.8. Plan for tiltak mot støy, støv, strukturlyd og vibrasjoner i anleggsfasen. Skal også omfatte Øvregaten og kryssområdet Øvregaten/Dreggsallmenningen/Nye Sandviksveien.
- §2.12.9. Plan for tiltak knyttet til beskyttelse mot varig senkning av grunnvannstand for arbeid som medfører inngrep i grunnen. Planen skal forelegges rette kulturmiljømyndighet.
- §2.12.10. Plan for etablering av overvåkings- og risikostyringssystem for kulturminneverdier i anleggsfasen. Planen skal forelegges rette kulturmiljømyndighet.
- §2.12.11. Tilstandsvurdering og plan for sikring av eksisterende bebyggelse og anlegg langs banetraseen. Tilstandsvurderingen skal gjennomføres før, under og etter anleggsarbeidene. Tilstandsvurdering for verdensarvstedet Bryggen skal skje i tråd med krav fra rette kulturmiljømyndighet. For Rundetårn og Skur 11 må det vurderes særlige tiltak i anleggsfasen for å sikre bygget.

- §2.12.12. Detaljert prosjektbeskrivelse utarbeidet av fagkyndig kompetanse for gjennomføring av spuntvegg jfr. §4.1.2.2. Prosjektbeskrivelsen skal avklare geotekniske krav til dybde av spunt, sammen med hydrogeologiske hensyn som er å begrense gjennomstrømming foran verdensarvstedet Bryggen, fra Dreggekaiaen til Nikolaikirkeallmenningen, og å bidra til å opprettholde gjennomstrømming langs den øvrige strekningen, samt eventuelle arkeologiske hensyn (marine kulturlag) i henhold til prinsipper beskrevet i NO-DS1-033 Anleggsfase Bryggen Kulturminne.
- §2.12.13. Detaljert prosjektbeskrivelse utarbeidet av fagkyndig kompetanse for fundamentering av kjøreledningsmaster og innfesting av kjøreledninger i vegger samt fundamentering av vippebommer. Rette kulturmiljømyndighet skal godkjenne valg av fundamenteringsløsning.
- §2.12.14. Detaljert prosjektbeskrivelse utarbeidet av fagkyndig kompetanse for fundamentering av lysmaster innenfor juridisk bindende illustrasjonsplan. Rette kulturmiljømyndighet skal godkjenne valg av fundamenteringsløsning.
- §2.12.15. Detaljert prosjektbeskrivelse for anleggs- og driftsfase utarbeidet av fagkyndig kompetanse som gjør rede for at beregnede vibrasjoner ikke vil gjøre skade på kulturlag og stående bygningsmasse på Bryggen jf. §2.10.4. Rette kulturmiljømyndighet skal godkjenne valg av avbøtende tiltak.
- §2.12.16. Lysplan for de byrommene som ikke omfattes av Overordnet lysplan Bryggen og Torget. Planen skal ivareta hensynet til kulturminner og kulturmiljø i tillegg til funksjonelle krav. Planen skal forelegges rette kulturmiljømyndighet.
- §2.12.17. Skiltplan. Planen skal forelegges rette kulturmiljømyndighet.
- §2.12.18. Renovasjonstekniske planer for torg og gater som blir berørt av tiltakene i reguleringsplanen. Planene skal gjøre rede for hvilke områder renovasjonsplanen betjener.
- §2.12.19. Ny støyberegning som skal ligge til grunn for utforming av lokale støytiltak i byggefasen. Alle eiendommer som er aktuelle for lokale tiltak skal angis i tekst i de nye beregningene.
- §2.12.20. Plan for å sikre trygg ferdsel for alle trafikantgrupper og opphold for store publikumsgrupper ved Hanseatisk museum og Bryggekaiaen.
- §2.12.21. Godkjent plan for trafikkavvikling og beredskap for anleggsgjennomføring. Følgende vilkår skal være oppfylt:
- Minst ett kjørefelt i hver retning gjennom sentrum
 - Kollektivtrafikk, syklistere og fotgjengere, samt beredskapskjøretøy og varelevering skal prioriteres.
 - Ved planlagte stenginger for drift og vedlikehold av Fløyfjelltunnelen skal trafikken kunne gå gjennom sentrum.
- §2.12.22. Plan for grunnsikring av fasadene til forsvarets bygninger, Musikkbygget og Museet, i Sandbrogaten. Forsvarsbygg skal godkjenne planene.

§3. Bestemmelser til arealformål

§3.1. Bebyggelse og anlegg (§ 12-5 nr. 1)

§3.1.1. Bebyggelse og anlegg, BA

§3.1.1.1. I områder regulert til BA skal eldre reguleringsplan eller kommuneplan i samsvar med tabell under gjelde foran denne plan (PlanID 65810000) fra ett år etter at bruken av området til midlertidig bygge- og anleggsområder opphører. Arealformålet ligger under bestemmelsesområder for midlertidig bygge- og anleggsområde, jf. § 5.1.5.

Bestemmelsesområde og arealformålområde	Planer som skal gjelde etter at den midlertidige bygge- og anleggsperioden er over
- #91_4, o_BA1	- 6490000, BERGENHUS. RÅDHUSKVARTALET
- #91_7, BA2	- 10120000, BERGENHUS. DREGGEN – BRADBENKEN
- #91_9, BA6	- 65270000, BERGEN. KOMMUNEPLANENS AREALDEL 2018 - 2030
- #91_10, BA4	- 65270000, BERGEN. KOMMUNEPLANENS AREALDEL 2018 - 2030
- #91_11, BA5	- 65270000, BERGEN. KOMMUNEPLANENS AREALDEL 2018 - 2030
- #91_12, BA7	- 65270000, BERGEN. KOMMUNEPLANENS AREALDEL 2018 - 2030

§3.1.2. Energianlegg (BE)

§3.1.2.1. Innenfor området o_BE1 og o_BE2, vertikalnivå 1, skal det etableres likeretter og teknisk rom. Konstruksjonene skal integreres i portalene til bybanetunnelen og ha tilkomst fra tunnelen. Det kan også etableres persontilkomst fra Sandbrogaten.

§3.1.3. Offentlig eller privat tjenesteyting

§3.1.3.1. Arealet omfatter o_BOP1 Rundetårn, som skal bevares.

§3.1.3.2. Arealet omfatter o_BOP2 Skur 11. Bygningen er fredet og endret bruk skal være i tråd med opprinnelig funksjon som lagerskur i tilknytning til fartøyene og aktivitetene langs kaien.

§3.2. Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur (§ 12-5 nr. 2)

§3.2.1. Fellesbestemmelser for samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur

§3.2.1.1. Utforming (§12-7 nr. 1)

§3.2.1.1.a. Samferdselsarealene utgjør en sentral del av det offentlige byrommet og skal ha en form, kvalitet og materialbruk som reflekterer dette. Det skal sikres god fremkommelighet med tilstrekkelig fri bredde til fotgjengere. Materialbruken på arealformålene kjøreveg, sykkelanlegg, torg og fortau tilpasses og utformes visuelt og funksjonelt som et enhetlig byrom. Det skal benyttes dekker av naturstein eller tilsvarende kvalitet som bygger opp under det svært viktige kulturmiljøet i området. Utformingen skal styrke allmenningers, tverrgaters, passasjer og smauenes sammenbinding med Vågen, og unødvendige barrierer i alle sentrale byrom skal unngås.

§3.2.1.1.b. I kryssområder, der svingebevegelser fra buss og større kjøretøy gir spesielle utfordringer for drift og vedlikehold i banetrasé samt ved sporvekslere, tillates dekke av betong med natursteinstilslag e.l. Dekket skal tilpasses fargen på tilstøtende dekker for å gi sammenheng i byrommene. Det tillates ikke asfalt. Dokumentasjon for at dekket svarer til nevnte forutsetninger skal foreligge og fremvises ved tilsyn.

§3.2.1.1.c. Langs Bryggen, fra Nikolaikirkeallmenningen til Dreggekai, skal banetraseen ligge på 1,75 moh. Øvrige fastsatte høyder fremkommer av juridisk bindende illustrasjonsplanen med navn BT5-IP65810000-103 datert 24.3.2023. Andre høyder i denne illustrasjonsplanen er retningsgivende.

§3.2.1.2. Funksjons- og kvalitetskrav (§ 12-7 nr. 4)

§3.2.1.2.a. Alle dekker skal sikre god fremkommelighet, sikkerhet og komfort for de trafikanter som skal ferdes på dem. Dekkene skal bidra til et helhetlig og identitetsbyggende preg, som formidler stedets historie og utvikler denne videre. Materialbruken skal være varig, og lite vedlikeholdskrevende. Det benyttes fortrinnsvis dekker av brukt storgatestein i gater og banetrasé. Det skal etterstrebes mest mulig gjenbruk. Juridisk bindende illustrasjonsplan angir særskilte krav til dekkeløsninger for

Verdensarvstedet Bryggens frontarealer. Det skal benyttes rullevennlig dekkeløsninger av naturstein eller plasttøpt betong i sykkeltrasé, o_SS. Det skal brukes naturstein på fortausareal.

§3.2.1.2.b. Byrommene rundt Vågen, Torget og Bryggen skal gis en helhetlig belysning som framhever byrommenes kulturhistoriske verdi og kvaliteter for byliv. Funksjonskrav til de trafikale bruksflatene som inngår i byrommene skal ivaretas slik at god trafiksikkerhet og trygghet for ferdsel oppnås. Dette gjelder for gående, syklende, bybane, nødvendig trafikk til eiendommer og bruken av kaifronten og byrommene.

Belysningen skal løses i et helhetlig grep som også omfatter fasadebelysning og belysningselementer. Elementene skal bidra til å bygge opp under og gi atmosfære til verdensarvstedet Bryggen. Dersom det i tidsrommet fram til bygging av anlegget utvikles ny teknologi som bedre kan bidra til disse belysningskvaliteter enn dagens planforslag, skal denne teknologien vurderes innarbeidet i byggeplanene for belysning.

§3.2.1.3. Juridiske linjer, eksempelvis støttemur (§§ 12-7 nr. 1 og 4)

§3.2.1.3.a. Mindre justering av murer vist i planen tillates.

§3.2.1.4. Unntak fra søknadsplikt etter plan- og bygningsloven (§§ 20-6 og 20-7)

Mindre tilpasninger mellom arealformålene innenfor «Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur», tillates som del av prosjektering/byggeteknisk plan og ved gjennomføring av anlegget for å sikre tilstrekkelig avrenning og tilpassing til sideareal etc. i forhold til høydene som står i planen.

§3.2.1.5. Om området/områdene skal være offentlige eller felles (§ 12-7 nr. 14)

Alle samferdselsformål omfattet av planen er offentlige med unntak av SV2 og SV3, som har annen eierform.

§3.2.2. Fortau, SF

§3.2.2.1. Det kan etableres sykkelparkering og uteservering der det ligger til rette for det. Tiltakene må ikke blokkere viktige siktlinjer, redusere fortausbredden til smalere enn fri bredde 3m, eller hindre fremkommelighet for fotgjengere.

§3.2.2.2. Innenfor o_SF6 skal eksisterende bytrær bevares.

§3.2.2.3. Høyder på kantstein langs fortau og torg skal være i henhold til kravene under. Kantsteinshøyder og utforming av kantstein skal ivareta trafiksikkerhet og overvannshåndtering innenfor planområdet. Utforming av kantstein skal medvirke til opplevelsen av sammenhengende byrom uten barrierer jf. §3.2.1.1a. Mindre justeringer tillates for å sikre god tilpassing på grunn av tekniske forhold.

Arealformål (avgrenset til)	Makshøyde for kantstein (cm)
o_SF14, o_SF15, o_SF16, o_SF17, o_SF18 Småstrandgaten, o_ST6, o_ST7, o_SS3 Christies gate nord	8
o_SF18 Strandgaten, o_SF19, o_ST8, o_ST9, o_ST11 Vetrilidsallmenningen, o_ST10	6
o_SF24, o_SF29 Slottsgaten, o_SF29 Bradbenken, o_ST9 Strandgaten, o_ST11, o_ST12 Murbryggen, o_ST14 Sandbrogaten, o_ST16 Slottsgaten, o_SKF2	4
o_SF24 Bradbenken, o_ST12, o_ST13, o_ST14 Bradbenken, o_ST16 Bradbenken, o_SKF5, o_SKF6	2

§3.2.3. Torg, ST

§3.2.3.1. Kaigaten o_ST2, o_ST3, o_ST4, o_ST5

Arealene skal inngå i et helhetlig byrom sammen med tilstøtende areal o_GP3 og o_GP4.

God fremkommelighet for gående skal sikres gjennom området. Det kan etableres sykkelparkering for bysykler, el-sparkesykler og private sykler innenfor o_ST3.

Felt o_ST2, o_ST3 og o_ST4 skal tilrettelegges som vente- og vrimeområde for fotgjengere, og opparbeides med gode oppholdskvaliteter og tilsvarende materialbruk som dagens Gulatings plass. Holdeplass og plattform for Bybanen skal inngå som en integrert del av plassen.

Innenfor o_ST3 og o_ST5 kan det etableres fysiske barrierer i form av trinn og møblering langs ytre perimeter for sikring av plassen foran Gulating. En sentral gangakse skal holdes fri for møblering. Det skal ikke benyttes pullerter eller permanente gjerder. Det skal ikke etableres sykkelparkering innenfor formålet o_ST5.

Hestekastanjer innenfor o_ST3 og o_ST4 skal, om mulig, bevares og reetableres hvis de må flyttes i anleggsfasen.

Plassering av master for kjøreledning tilknyttet Bybanen som ikke er til hinder eller sikkerhetsrisiko for offentlig ferdsel, er tillatt innenfor formålet i samsvar med §5.1.2.2.

§3.2.3.2. Småstrandgaten – Allehelgens gate o_ST6 og o_ST7

Arealene skal inngå i et helhetlig byrom sammen med tilstøtende fortausareal. Det skal legges til rette for byliv og opphold. I o_ST6 skal fotgjengere prioriteres. Det skal tilrettelegges for passering av sykkel, buss og varelevering. Deler av o_ST7 skal tilrettelegges som sambruksareal mellom fotgjengere og syklistene. Det må særskilt sikres god orientering for blinde og svaksynte.

Det kan etableres sykkelparkering for bysykler, el-sparkesykler og private sykler, o_ST7.

Plassering av master for kjøreledning tilknyttet Bybanen som ikke er til hinder eller sikkerhetsrisiko for offentlig ferdsel, er tillatt innenfor formålene i samsvar med §5.1.2.2.

§3.2.3.3. Torgallmenningen o_ST8 og o_ST9

Arealene skal inngå i et helhetlig byrom sammen med tilstøtende fortausareal. Innenfor o_ST8 skal det legges til rette for byliv og opphold. Det skal sikres god fremkommelighet for fotgjengere. Innenfor formålet tillates møblering og sykkelparkering for bysykler, el-sparkesykler og private sykler, så fremt det ikke er til hinder for offentlig ferdsel og gangakser på minimum 4m holdes fri for møblering.

Plassering av master for kjøreledning tilknyttet Bybanen som ikke er til hinder eller sikkerhetsrisiko for offentlig ferdsel, er tillatt innenfor formålet i samsvar med §5.1.2.2.

§3.2.3.4. Torget o_ST10

Arealene skal inngå i et helhetlig byrom sammen med tilstøtende areal rundt Vågen og verdensarvstedet Bryggen.

Innenfor arealformålet skal det være soner for torghandel og soner for gange og opphold. Alle oppholdsareal på Torget skal være åpne for allmennheten. Drift og renhold av oppholds- og torgarealet skal være døgkontinuerlig. Miljøstasjon og bossanlegg kan anlegges i underjordisk anlegg, dersom dette inngår i formålets helhetlige renovasjonsplan.

Det må ikke etableres faste torgboder på Torget i forlengelsen av Vågsallmenningen. Utformingen av oppholdsareal skal knytte Torget til sjøen og legge til rette for aktiviteter.

Utforming av dekker, plassering og utforming av torgbodene og annen byromsmøblering skal fastsettes i en egen detaljert teknisk plan jf. § 2.12.1.

Plassering av master for kjøreledning tilknyttet bybanen som ikke er til hinder eller sikkerhetsrisiko for offentlig ferdsel, er tillatt innenfor formålet i samsvar med §5.1.2.2.

§3.2.3.5. Bryggen o_ST11, o_ST12 og o_ST13

Byrommet på Bryggen skal utformes i samsvar med juridisk bindende illustrasjonsplan BT5-IP65810000-103 datert 24.3.2023 og kvalitetskrav beskrevet i §5.1.1.1. Byromsmøblering skal skje i samsvar med krav i bestemmelsesområdene #2-24.

Innkjøring til området for varelevering, utrykningskjøretøy og eiendommer er vist på plankartet. Sykkelparkering for bysykler, el-sparkesykler og private sykler kan bare etableres innenfor bestemmelsesområde #12 - #15. Statlig listeført Telefonkiosk skal bevares, det tillates mindre justering av plassering innenfor o_ST13 i samsvar med bestemmelsene til hensynssoner og bestemmelsesområder innenfor arealformålet. Det er ikke tillatt med gjerder innenfor torgområdene.

§3.2.3.6. Bradbenken o_ST14, o_ST15, o_ST16

Det skal sikres en bymessig opparbeiding, med enhetlige dekkeløsninger, som binder o_ST14, o_ST15 og o_ST16 sammen.

Innenfor o_ST14 skal det legges til rette for byliv og opphold. Utforming og beplantning skal ta hensyn til de historiske omgivelsene. Eksisterende trær flyttes for reetablering av siktaksen langs Bryggen mot Bergenhus festning. Det skal legges til rette for at arealet skal kunne håndtere store folkemengder midlertidig, i forbindelse med innslipp til- og utgang fra store arrangementer på festningen eller Koengen. Det kan etableres sykkelparkering for bysykler, el-sparkesykler og private sykler innenfor o_ST14.

Innenfor o_ST15 kan det etableres hensettingsspor med stoppeelement for Bybanen. Det skal etableres ladeløsning fra lyktestolpe eller kum i tilknytning til hensettingsspor.

Innenfor o_ST16 skal det etableres 5 HC-parkeringer, som vist i illustrasjonsplanen.

§3.2.3.7. Sandbrogaten o_ST17, o_ST18, o_ST19, o_ST20 og o_SF28

Arealene i Sandbrogaten skal tjene som møteplasser og opparbeides som sammenhengende byrom med gode gangforbindelser internt og mot tilgrensende områder. o_ST17 og o_ST19 skal tilrettelegges for opphold og ha grønne kvaliteter, i form av beplantning. Innenfor o_ST17 skal det etableres byromsmøbler som sikring langs hensynssonen H190_31 for perimetersikring.

Innenfor o_ST20 skal det etableres portal til bybanetunnel. Det skal etableres integrerte trappeløp med hvilerepos på hver side av portalen mellom Sandbrogaten og Nye Sandviksveien. Konstruksjonen skal etableres med alle synlige vertikale flater i naturstein. Portalen skal etableres i flere nivåer for å dempe det visuelle inntrykket. Repos møbleres og området beplantes så langt det er mulig. Det skal etableres en møteplass i tilknytning til Nye Sandviksveien. Møteplassen kan ligge helt eller delvis innenfor o_SAA2.

Det kan etableres sykkelparkering for bysykler, el-sparkesykler og private sykler innenfor, o_ST19 og o_ST20.

Plassering av master for kjøreledning tilknyttet bybanen som ikke er til hinder eller sikkerhetsrisiko for offentlig ferdsel, er tillatt innenfor o_ST18 og o_ST19.

Innenfor områder o_ST18 og o_ST19 er det tillatt med kjøretilkomst til felt merket o_BE1 og o_BE2 i forbindelse med drift og vedlikehold.

Garasje i område o_ST19/o_ST20 samt bunkers i område o_ST20 kan rives.

§3.2.4. Gatetun, SGT

o_SGT_1 Kroken. Nødvendig varelevering tillatt. Ikke tillatt med parkering. Indre del av gatetunet skal opparbeides til lek og opphold. Må sees i sammenheng med o_ST19.

§3.2.5. Gangveg/ gangareal, SGG

Arealene er ventearreal for fotgjengere.

§3.2.6. Sykkelanlegg, SS

§3.2.6.1. Formålet omfatter separat sykkelanlegg langs veg, og/eller sykkelfelt langs bane og kjøreveg.

§3.2.6.2. o_SS1 omfatter del av Rasmus Meyers allé. Det er tillatt med kjøring til eiendommer og HC-parkering.

§3.2.7. **Annen veggrunn - tekniske anlegg, SVT**

- §3.2.7.1. Formålet omfatter veggrunn som er nødvendig for å ivareta vegens funksjon samt tekniske anlegg og adkomst til disse.
- §3.2.7.2. Innenfor formålet kan det føres opp skilt og signalanlegg, etter gjeldende tekniske krav. Plassering skal gå frem av detaljprosjektering / byggeplan.
- §3.2.7.3. O_SVT1 skal benyttes til varelevering og HC-plasser.

§3.2.8. **Trasé for Bybanen, STS**

- §3.2.8.1. Innenfor o_STS skal det anlegges spor for Bybanen. Det kan oppføres nødvendige tekniske installasjoner knyttet til drift av Bybanen.
- §3.2.8.2. Innenfor bestemmelsesområde #1 skal det benyttes brostein i banetraseen. For bestemmelsesområde #33, ved sporveksel i Slottsgaten og øvrige områder i banetraseen skal dekket i hovedsak utføres med brostein med unntak som er beskrevet i §3.2.1.1b.
- §3.2.8.3. Det skal benyttes en vektkompensert banefundamentering som samlet gir mindre komprimerende last på undergrunnen enn eksisterende bærelag. Det er ikke tillatt å pæle banefundamentet.
- §3.2.8.4. Bytte i gateløpet og garasje i o_STS2 Sandbrogaten kan fjernes med gravedybde inntil tillatt gravedybde jf. tegning BT5-GH-10201, datert 24.3.2023.
- §3.2.8.5. Følgende kjøretrafikk er tillatt på areal avsatt til sporveg:

Gate	Tillatt kjøretøy i banetraseen
Kaigaten	- Østgående busser fra Christies gate til Peter Motzfeldts gate - Åpen for allmenn ferdsel i begge retninger øst for Peter Motzfeldts gate
Christies gate	- Nordgående busser - Varelevering på strekningen mellom Kaigaten og Rådhusgaten - Historiske kjøretøy fra/ til Gamle Brandstasjon
Småstrandgaten	- Nordgående busser - Sørgående busser mellom Torgallmenningen og Olav Kyrres gate - Varelevering på strekningen mellom Allehelgens gate og Olav Kyrres gate, til Vågsallmenningen
Torgallmenningen og Torget	- Sørgående busser
Bryggen	- Varelevering nordgående retning til Dreggsallmenningen
Slottsgaten	- Ingen kjøring tillatt
Sandbrogaten sør for Øvre Dreggsallmenningen	- Kjøring til eiendommene tillatt
Sandbrogaten nord for Øvre Dreggsallmenningen	- Forsvarets kjøretøy ved nødvendig behov for vedlikehold, øving og mobilisering

§3.2.9. **Holdeplass/plattform, SH**

- §3.2.9.1. Felt o_SH gjelder holdeplass for bane.
- §3.2.9.2. I forbindelse med holdeplasser for bybane Kaigaten o_SH1 og o_SH2, Torget o_SH3 og o_SH4, Sandbrogaten o_SH5 og o_SH6, skal det etableres et helhetlig fotgjengerareal som tilfredsstillende krav til universell utforming og som danner en sammenheng mellom holdeplass og omgivelsene. Holdeplasser skal knyttes til tilgrensende offentlige arealer ved å innarbeide venteearealet i et helhetlig byrom. På holdeplassene skal det etableres leskur. Det kan etableres benker og tekniske anlegg nødvendig for drift av banen. Innenfor holdeplass Torget o_SH3 og o_SH4 kan det etableres gjerde.

§3.2.10. **Annen banegrunn - tekniske anlegg, SBT (tunnel i vertikalnivå 1)**

- §3.2.10.1. Innenfor SBT kan det oppføres forstøtningsmurer og andre innretninger for drift av Bybanen.
- §3.2.10.2. Innenfor sonen kan det tillates tilpassinger i traseen horisontalt og vertikalt. Dokumentasjon for justeringer skal foreligge og framvises ved tilsyn.

§3.2.11. **Kai, SK**

o_SK1 skal benyttes til havnedrift og nødvendige installasjoner knyttet til denne.

§3.2.12. **Kollektivholdeplass, SKH**

o_SKH skal benyttes til holdeplass/kantstopp for buss.

§3.2.13. **Kombinerte formål for samferdselsanlegg og/eller tekniske infrastrukturtraseer SKF, kombinert torg/annen veggrunn tekniske anlegg**

o_SKF2, o_SKF5 og o_SKF6 kan benyttes til tidsavgrenset varelevering.

§3.2.14. **Kombinerte formål for samferdselsanlegg og/eller tekniske infrastrukturtraseer SKF, kombinert kjøreveg/sykkelanlegg**

§3.2.14.1. o_SKF1, del av Christies gate, arealet skal ha rullevennlig dekke.

§3.2.14.2. o_SKF3 og o_SKF4, del av Torget. Syklistenes fremkommelighet skal prioriteres og arealet skal opparbeides med rullevennlig dekke sentrert i kjørebane

§3.2.15. **Kombinerte formål for samferdselsanlegg og/eller tekniske infrastrukturtraseer SKF, kombinert trase for jernbane og trase for sporveg/forstadsbane**

§3.2.15.1. Innenfor o_SKF7, vertikalnivå 1, skal jernbanetunnelens portal med natursteinsmur og port reetableres. Portalen skal tilpasses ny konstruksjon for bybanetunnelen. Porten skal kunne nyttes til rømningsveg fra jernbanetunnelen.

§3.2.15.2. Innenfor o_SKF8, vertikalnivå 1, skal det etableres rømningsvei som en konstruksjon under bybanetunnelen, fra eksisterende jernbanetunnel i o_SKF9 til portal i o_SKF7. Ut ifra et beredskapshensyn skal banetraseens konstruksjon kunne demonteres og jernbanesporet reetableres ved et ekstraordinært og kritisk behov.

§3.2.15.3. Innenfor o_SKF9, vertikalnivå 1, skal eksisterende jernbanetunnel sikres med nødvendige konstruksjonsmessige tiltak og tilkomst til rømningsvei under bybanetunnelen i o_SKF8 etableres.

§3.2.16. **Kombinerte formål for samferdselsanlegg og/eller tekniske infrastrukturtraseer SKF, kombinert trase for jernbane og annen banegrunn – tekniske anlegg**

Innenfor området o_SKF10, vertikalnivå 1, vil sikringsone for bybanetunnelen ligge over jernbanetunnelen.

§3.2.17. **Angitte samferdselsanlegg og/eller teknisk infrastrukturtraseer kombinert med andre angitte hovedformål SAA, kombinert energianlegg og trasé for jernbane SAA**

§3.2.17.1. Innenfor området o_SAA1, vertikalnivå 1, skal jernbanetunnelens portal ligge under likeretter for Bybanen.

§3.2.17.2. Innenfor området o_SAA2 kan likeretter/teknisk rom innpasses i konstruksjonen til bybanetunnelens portal. Arealet over teknisk rom skal opparbeides som del av o_ST20 med en møteplass i tilknytning til Nye Sandviksveien. Høyden på rommet må tilpasses plassen. Ingen oppstikkende flater tillates. Likeretter teknisk rom skal ha tilkomst fra repos i trappeanlegg. Dører skal integreres i natursteinsmur og ha høye visuelle kvaliteter.

§3.3. **Grønnstruktur (§ 12-5 nr. 3)**

§3.3.1. **Fellesbestemmelser for grønnstruktur (felt GP)**

§3.3.1.1. **Utforming (§12-7 nr. 1)**

Grønnstrukturen utgjør en sentral del av det offentlige byrommet og skal ha en form, kvalitet og materialbruk som reflekterer dette.

Alle terrenginngrep skal skje mest mulig skånsomt for omgivelsene. Eksisterende bytrær og vegetasjon skal i størst mulig grad bevares.

§3.3.2. **Grønnstruktur, Park, GP**

§3.3.2.1. Områder for park o_GP1 – o_GP5 er del av Byparken og er tatt med i planen for å sikre god tilpassing til tilstøtende byrom. Eksisterende bytrær skal bevares. Innenfor o_GP2 kan det etableres leskur. Innenfor o_GP3 kan det opparbeides en gangforbindelse som vist på reguleringsplanen,

bestemmelsesområde #25. Innenfor o_GP4 kan det opparbeides fast dekke i sammenheng med tilgrensende bygulv.

Innenfor områdene kan det settes opp kjøreledningsmaster for Bybanen. Eksisterende trær som vises i reguleringsplanen, skal bevares.

- §3.3.2.2. Område for park o_GP6 skal opprettholdes med trær og buskvegetasjon samt eksisterende mur mot Dreggsallmenningen.
- §3.3.2.3. Områdene o_GP7 - o_GP9 er sidearealer langs festningsmuren og skal opprettholdes med plen.
- §3.3.2.4. Parken o_GP10 skal være en møteplass for nærmiljøet og ha en parkmessig opparbeiding.
- §3.3.2.5. Eksisterende bytrær som må flyttes i anleggsfasen skal om mulig reetableres.
- §3.3.2.6. Alle parkanlegg skal være offentlige.

§3.4. Forsvaret (§ 12-5 nr. 4)

§3.4.1. Forvaret, M

- §3.4.1.1. Innenfor område M1 skal utformingen sees i sammenheng med omkringliggende torg o_ST18 og o_ST20. Det skal etableres perimetersikring i form av høydeforskjell mellom M1 og torgformålene. Eksisterende trær kan flyttes i anleggsperioden og reetableres. Plassering av perimetersikring og trær skal gå frem av detaljprosjektering/ byggeplan.
- §3.4.1.2. Område M2 skal ha parkmessig opparbeiding med gjerde mot tilstøtende fortau.

§4. Bestemmelser til hensynssoner (§§ 12-6, 12-7 og 11-8)

§4.1. Sikrings-, støy- og faresoner (§ 11-8 a) (Sone H190 og H320)

§4.1.1. Andre sikringssoner, H190_1 til H190_21 og H190_31

- §4.1.1.1. Innenfor sikringssonen H190_1 til H190_13 er det ikke tillatt å sette opp permanente eller midlertidige konstruksjoner, dersom ikke annet er bestemt. Mindre byromselement, som benker og havnebetjenende element, lavere enn 1,0 m, kan plasseres i området.
- §4.1.1.2. Innenfor sikringssonen H190_14 til H190_21 skal bygulvet være fritt for møbler, vegetasjon eller andre innretninger. Kaifrontlister og pullerter langs kaikanten er tillatt.
- §4.1.1.3. Innenfor sikringssonen H190_31. Ved hevet beredskap kan Forsvaret styrke sikringen og gi rom for vakthold rundt bygninger. Det kan settes opp midlertidig gjerde i grensen for hensynssonen. Forsvaret kan pålegge sikringstiltak i tråd med forsvarets standard.

§4.1.2. Andre sikringssoner, H190_22, 23, 24, 25 og 30

- §4.1.2.1. Innenfor H190_22 er inngrep i grunnen tillatt i samsvar med §2.2.1.
- §4.1.2.2. Innenfor H190_23 til H190_25 skal det etableres spuntvegg for å begrense gjennomstrømming foran verdensarvstedet Bryggen, fra Dreggekaien til Nikolaikirkeallmenningen. Spuntveggen skal også bidra til å opprettholde gjennomstrømming langs den øvrige strekningen, samt eventuelle arkeologiske hensyn (marine kulturlag). Spuntveggen har følgende krav til utførelse:

- Spuntvegg skal etableres med rørspunt, for å unngå rystelser ved etablering.
- Spuntvegg skal etableres som "flytende spunt", den skal ikke forankres.
- Spuntvegg skal etableres som sammenhengende vegg foran verdensarvstedet.
- Langs resten av strekningen skal spuntvegg etableres som separate rør (rørvegg).

- §4.1.2.3. I områder H190_30 på vertikalnivå 1, er tiltak i grunnen som innebærer f.eks. sprenging, nedsetting av peler, boring i og mot fjell, brønnboring eller fundamentering for påføring av tilleggslast, bare tillatt dersom det kan dokumenteres at tiltaket ikke får uønskede konsekvenser for tunnel/kulvert innenfor regulert sikringssone. Når tunnelen er ferdigstilt reduseres sikringssonen til 15 m rundt bygget tunnel, i vertikalplanet avgrenset opp til terrengoverflaten, jf. illustrasjon i planbeskrivelse og på plankart.

Det er anledning til å justere plassering av tunnel mellom trasé for Bybanen (STS) og annen banegrunn - tekniske anlegg (SBT), jf. § 2.6.

§4.1.3. **Stormflo/havnivåstigning, flomfare H320**

- §4.1.3.1. Hensynssone H320_1 til H320_7 gjelder arealer som skal ivareta fri flomvei som følge av ekstremnedbør og overvann. Det kan kun etableres tiltak som tåler å stå under vann i en kortere periode og som ikke er til hinder for funksjonen som flomvei. Det skal ikke etableres permanente anlegg eller gjøres permanente inngrep som hindrer fri flomvei i arealer som omfattes av hensynssone 320 Flomfare.
- §4.1.3.2. H320_8 og H320_9 viser områder som oversvømmes av havnivåstigning, beregnet fra dagens terreng. Dette gjelder for sikkerhetsklasse 2, 206 cm, med gjentaksintervall 200 år med klimapåslag og i kartgrunnlag NN2000 (TEK17).

§4.1.4. **Brann/eksplosjonsfare, H350**

- §4.1.4.1. H350_1 Sikringssone gasstank. Det må utvises aktsomhet ved gjennomføring av tiltak som kan berøre gasstanken.

§4.1.5. **Faresone, H390_1 til H390_6**

- §4.1.5.1. Kommunens plan for sikring mot brannsmitte skal ligge til grunn for tiltak som krever godkjenning etter plan- og bygningsloven innenfor området.
- §4.1.5.2. Tiltak i anleggsperioden skal drøftes med Bergen brannvesen for å sikre tilgang til brannsmitteområdene.

§4.2. **Særlige krav til infrastruktur (§ 11-8 b) (sone H 410_1 - H410_2)**

- §4.2.1. Hensynssonen legger til rette for infrastruktur i grunnen, som hovedledninger for vann og avløp, høyspentledninger og fjernvarmerør. Infrastruktureiere skal varsles ved behov for graving innenfor sonen.
- §4.2.2. Deler av grøfteanlegg som etableres på dybder inntil dagens grunnvannsnivå skal bygges opp av masser med hydraulisk ledningsevne på maks. 10^{-8} m/s.

§4.3. **Særlige hensyn til landbruk, friluftsliv, grønnsstruktur, landskap eller bevaring av naturmiljø eller kulturmiljø (§ 11-8 c) (sone H530, H560, H570)**

§4.3.1. **Bevaring kulturmiljø, H570_1**

§4.3.1.1. **Historisk sentrum H570_1**

Kulturmiljø og historisk bebyggelse skal sikres og ivaretas. De karakteristiske trekkene ved bebyggelse, bebyggelsesstruktur og kulturlandskap definerer, områder som gir særpreg. Det skal derfor tas spesielle hensyn til dette ved søknad om tiltak og endret arealbruk. Tiltak skal ivareta lesbarheten og opplevelsen av Bergens identitet og særpreg som historisk by. Det skal opprettholdes sammenhenger mellom Vågen og viktige historiske byrom.

§4.4. **Båndlegging etter lov om kulturminner, (§ 12-6, jf. § 11-8d) H730_1 og H730_2 Automatisk fredet kulturminne «Middelalderbyen Bergen» (vertikalnivå 1 og 2)**

- §4.4.1. Det automatisk fredete kulturminnet «Middelalderbyen Bergen» dekker hele planområdet og omfatter alle arkeologiske kulturlag i bakken og middelalderske gatestrukturer
- §4.4.2. Tiltak som ikke er i samsvar med reguleringsplanen er ikke tillatt, uten etter søknad om dispensasjon fra kulturminneloven, jf. § 8, første ledd. Eventuell søknad om tillatelse til inngrep i det automatisk fredete kulturminnet «Middelalderbyen Bergen» eller tiltak som kan ha innvirkning på kulturminnet, skal sendes rette kulturmiljømyndighet i god tid før tiltaket er planlagt satt i gang, og før eventuell byggesøknad. Søknaden skal redegjøre for tiltaket og konsekvensene av det. I den grad det er relevant skal marktrykk, fare for rystelser eller drenering av grunnvannstanden utredes. /endring av
- §4.4.3. Omdanning eller sperring av bevarte middelalderske kommunikasjonsårer på land, samt sperring av kontakten mellom disse ferdsselsårene og Vågen, er ikke tillatt.

§5. Bestemmelser til bestemmelsesområder

§5.1. Bestemmelser til bestemmelsesområde (område #1 til #27, #32 og #33 på vertikalnivå 2 og #30 - #31 på vertikalnivå 1, #91_1 til #91_12 for bygge- og anleggsområde)

§5.1.1. Utforming (#1 – #24)

§5.1.1.1. Innenfor bestemmelsesområde #1 Bryggen, skal området utformes i samsvar med juridisk bindende illustrasjonsplan BT5-IP65810000-103 datert 24.3.2023 og med de kvalitetskrav til enkeltelementer som er beskrevet under:

- Brosteinsdekke for gangareal skal være utformet som et rullevennlig dekke etter prinsippene vist i planen og i retningsgivende illustrasjoner. Dekket skal være universelt utformet og ha en rullevennlig overflate.
- Banetraseen skal settes i brostein med en avvisende overflate som ikke innbyr til bruk for syklist eller fotgjengere. Dekket skal tilfredsstillende bruk som kjøredekke. Gjenbrukt storgatestein benyttes i den grad det er mulig.
- Brosteinsdekke for sykkelfelt skal utformes med rullevennlig brostein. Sklisikkerhet i overflaten skal ivaretas.
- Juridisk bundet linje i illustrasjonsplanen som viser avgrensning mellom sykkelfelt og bane på strekningen fra Bryggesporden til Bradbenken: Linjen skal være 30 cm bred og markeres med dobbel rekke storgatestein som settes i samme høyde som dekket.
- Juridisk bundet linje i illustrasjonsplanen som viser avgrensning mellom sykkelfelt og torg/gangareal på strekningen fra Bryggesporden til Bradbenken: Linjen skal være 30 cm bred og markeres med dobbel rekke storgatestein satt med minimum 2 cm kantsteinshøyde mot gangareal.
- Fysisk markering av prioriterte kulturhistoriske spor, som viser de hanseatiske brygger, allmenninger, og eiendomsgrenser for gårdene på Bryggen, skal innarbeides som elementer i brosteinsdekket. Det er viktig at dette gjøres på en slik måte at det ikke forstyrrer den visuelle lesbarheten av byrommenes trafikale bruk, som er vist med fargekontrast og tekstur i brosteinsdekket.
- Juridisk bundet linje i illustrasjonsplanen for fri sikt fra passasjene på Bryggen til Vågen: Passasjene skal ha fri siktlinje til Vågen uten møblering eller installasjoner av noe slag i siktaksen.
- Møbleringssone for benker og bosspann er markert på planen.
- Soner for opphold og aktivitet skal kunne brukes til uteservering, arrangementer og annen bruk etter søknad til kommunen.
- Bryggen som byrom skal kunne ryddes for store arrangement, der hele byrommet fra Bryggens fasade til kaikanten kan tas i bruk.
- Kjøresone for tilkomst til bygg og varelevering skal være fri for hindringer.
- Lysmaster skal plasseres iht. juridisk bindende illustrasjonsplan. Justeringer av plassering i lengderetning kan tillates som følger av tilpasning til hovedelementene i byrommet, dvs. bybanetraseen og Bryggen, samt for å innfri lyskrav og jevnhet for sikker ferdsel i området jfr. §3.2.1.2. Mindre justering av avstand til banetraseen kan tillates som følge av tekniske behov.
- Lysmaster for fasadebelysning kan maksimalt fundamenteres ned til 0,5 meter under overkant dekke.
- Endringer av utforming av lysmastene krever søknad om tiltak.
- Det er ikke tillatt å etablere nye, permanente gjerder.
- Det tillates etablering av nødvendige skilt og tekniske installasjoner. Omfang skal holdes på et minimum.

§5.1.1.2. Innenfor bestemmelsesområde #2-24 møbleringssoner for offentlige gatemøbler skal byromsmøbler formes og plasseres ut ifra formingsprinsippene under:

- Møblene skal plasseres slik at de styrker opplevelsen av verdensarvstedet Bryggen i byrommet, dvs. kontakten fra plassen og inn på Bryggen og mellom Bryggen og Vågen. Tverrforbindelsene og sentrale siktlinjer skal understrekes.
- Formuttrykket skal være stedstilpasset og skille seg fra møbler til f.eks. uteservering.
- Møblene skal ha universell utforming, dvs. at deler av benkene må ha armlene og ryggstøtte.
- Byromsmøblene skal vurderes å ha funksjon for trafikkisikring og byromssikring. Møblene som ikke har en sikringsfunksjon, skal kunne demonteres ved store arrangement som fyller hele byrommet.

§5.1.1.3. Det kan bare etableres sykkelparkering for bysykler, el-sparkesykler og private sykler innenfor bestemmelsesområde #12-15 møbleringssone for offentlige gatemøbler. Sykkelparkering i bestemmelsesområde # 15 må tilpasses teglmarkering i dekket.

§5.1.1.4. Innenfor bestemmelsesområde #16-23 sone for opphold og aktivitet skal det legges til rette for at det kan foregå arrangement i offentlig regi eller at området kan brukes til aktiviteter som det søkes om til Bergen kommunen, som uteservering.

Innenfor sonen kan det settes opp offentlige gatemøbler som benker og bosspann og eventuelle tekniske installasjoner som er nødvendig for drift og forvaltning av byrommene samt møbler for uteservering.

Offentlige gatemøbler skal være faste mens installasjoner og møbler for uteservering skal være midlertidige og flyttbare.

De offentlige møblene skal skille seg fra annen møblering og en ha robust utforming som passer til verdensarvstedet Bryggen. I tillegg skal de plasseres slik at det styrker opplevelsen av Bryggen og at de fysisk avgrenser sonen for opphold og aktivitet.

Installasjoner og møblering for uteservering skal ha høy estetisk utforming som er tilpasset det historiske miljøet på Bryggen.

§5.1.1.5. Innenfor bestemmelsesområde #24 kan det etableres totalt to vippebommer og ett skur som formidler historien om bryggegårdenes kontakt med Vågen. Det tillates informasjonsskilt når formålet er å fremme formidling av verdensarvstedet Bryggen. Det kan tillates offentlig gatemøblering som benker og bosspann. Møbleringene skal ha et design og plassering som tilfredsstillende krav til universell utforming og som tar hensyn til verdensarvstedet.

Skuret kan plasseres nærmere eller inntil kaifronten. Gulvet i skuret skal ligge i samme høyde som tilstøtende gulv. Skuret kan maksimalt fundamenteres ned til 0,5 meter under overkant dekke. Fundament for vippebommer skal utføres i samsvar med §2.10.13.

§5.1.1.6. Innenfor bestemmelsesområde #33 skal dekket utføres i samsvar med §3.2.1.1b.

§5.1.2. **Funksjons og kvalitetskrav, #25 og 32**

§5.1.2.1. Innenfor bestemmelsesområde #25 kan det etableres gangforbindelse mellom holdeplass i Kaigaten og Byparken.

§5.1.2.2. Innenfor bestemmelsesområdene #32 kan det tillates etablering av kjøreledningsmaster. Plassering og valg av fundamenteringsløsning skal godkjennes av rette kulturmiljømyndighet. Dersom etablering av kjøreledningsmaster kommer i konflikt med eksisterende eller planlagt infrastruktur i henhold til VA-rammeplan med tilhørende infrastrukturplan, skal teknisk plan forelegges infrastruktureierne og godkjennes av Bergen Vann i forkant av utførelse.

§5.1.3. **Vilkår for bruk av arealer, bygninger og anlegg, #26**

§5.1.3.1. Bestemmelsesområdet #26 omfatter del av skur 8, som kan rives. Hvis utelukkende denne delen av bygget rives skal fasaden erstattes i eller utenfor arealformåls grensen til o_ST18. Uttale fra rette kulturmiljømyndighet skal følge søknad om tiltak.

§5.1.3.2. Bestemmelsesområde #30 bybanetunnelen og #31 jernbanetunnelen krysser hverandre i vertikalnivå 1.

§5.1.4. **Sikre kulturminneverdier i bygninger, andre kulturminner og kulturmiljø, #27**

§5.1.4.1. **Verdensarvstedets nærområde**

Alle tiltak innenfor bestemmelsesområde #27, skal bidra til å ivareta eller styrke verdensarvstedet Bryggen og dets nærområde fremragende universelle verdier og oppsluttende verdier. Det skal tas særlig hensyn til verdensarvstedets visuelle integritet og sammenheng med omgivelsene. Historiefortellingen om Bryggen som hanseatisk havne- og handelskvarter skal styrkes gjennom å synliggjøre historiske eiendoms- og kaistrukturer. Det skal legges til rette for god tilkomst til og formidling av verdensarvstedet. Tiltak må sees i sammenheng med den delen av verdensarvstedets nærområde som ligger utenfor reguleringsplanen, men innenfor reguleringsplan Vågen, Kaiene og Bryggen plan ID 1604 0000.

§5.1.5. **Midlertidig bygge- og anleggsområde, #91**

§5.1.5.1. Områder innenfor bestemmelsesområde Midlertidig bygge- og anleggsområde, kombinert med arealformål BA, kan benyttes til tiltak som er nødvendige for å gjennomføre bybaneanlegget / veganlegget, herunder midlertidige omkjøringsveger, anleggsområder, tiltak for støyskjerming, riggplass, anleggsveger, lagerplass for bygningsmaterieell, midlertidig massedeposering, maskiner og brakker. Når anleggsarbeidet er avsluttet skal områdene føres tilbake til opprinnelig arealformål, og istandsettes.

§5.1.5.2. Innenfor bestemmelsesområde #91_4 tillates det ikke graving innenfor området. Kirkeruin Allehelgens kirke og hospital (95052-1) må sikres mot skade i anleggsfasen.

§5.1.5.3. Innenfor midlertidig bygge- og anleggsområde ##91_10 og 91_9, med arealformål BA4 og BA6, Koengen, er det ikke tillatt å gjøre inngrep i grunnen. Anleggsgjerdet som avgrensner området må kunne stenges. Når anleggsarbeidet er avsluttet skal området forlates i samme tilstand som det var før anleggsarbeidet startet opp.

§5.1.5.4. Midlertidig bygge- og anleggsområde #91_9, med arealformål BA6, kan ikke benyttes som bygge- og anleggsområde i mer enn 5,5 år. Området kan tas i bruk som bygge og anleggsområde tidligere enn #91_10, men skal senest opphøre samtidig med #91_10.

§5.1.5.5. Midlertidig bygge- og anleggsområde #91_10, med arealformål BA4, kan ikke benyttes som bygge- og anleggsområde i mer enn 4 år. Område #91_9 skal ha kjøretilkomst til Bontelabo i den perioden #91_9 benyttes som bygge- og anleggsområde.

§5.1.5.6. Innenfor Midlertidig bygge- og anleggsområde #91_11, med arealformål BA5, kan det gjøres omlegging av eksisterende infrastruktur i tråd med tillatte gravedybder, jf. tegningsnr. BT5-GH-10201, datert 24.3.2023. Området opphører som BA-område når omlegging er gjennomført og området istandsatt. Det skal til enhver tid sikres gang- og kjøretilkomst til eiendommen. Forsvarets tekniske installasjoner skal være operative gjennom hele anleggsperioden. Ved eventuelle omlegginger skal kompenserende tiltak være gjennomført. Det tillates ikke etablering av rigg eller lagring av utstyr. Nødvendig perimetersikring langs fasade skal til enhver tid ivaretas.

§5.1.5.7. Områder innenfor bestemmelsesområde Midlertidig bygge- og anleggsområde, med arealformål GP, kan benyttes til midlertidig bygge- og anleggsområde i byggefasen. Når anleggsarbeidet er avsluttet skal områdene istandsettes i samsvar med formål i denne plan.

§5.1.5.8. Bestemmelsesområdet Midlertidig bygge- og anleggsområde skal gjelde til 31.12.2035, men ikke lenger enn ett år etter at bybaneanlegget/ veganlegget og sykkelanlegget er åpnet for ordinær drift der annet ikke følger av særskilte bestemmelser.

§5.1.5.9. I anleggsperioden skal områdene til enhver tid være forsvarlig sikret og ikke medføre fare for beboere, brukere og omgivelser i og ved planområdet. Inngrep skal begrenses i størst mulig grad.

§6. Rekkefølgebestemmelser (§ 12-7 nr. 10)

§6.1. Tiltak som skal være gjennomført før igangsetting av anleggsarbeid

- §6.1.1. Før en får tillatelse til igangsetting av anleggsarbeid skal det være avklart hvordan massene fra tunnelen skal håndteres i samsvar med §2.10.6.
- §6.1.2. Før igangsetting av tunnelarbeid skal nødvendige anlegg for håndtering av drivevann/ tunnelvann for anleggsfasen være etablert. Dersom man har et omlastingsområde for masser, skal også nødvendig anlegg for håndtering av overvann være etablert.
- §6.1.3. For arealer med forurensede masser skal det foreligge godkjent tiltaksplan før arbeidene igangsettes.
- §6.1.4. Ny støyberegning for utforming av lokale støytiltak i samsvar med §2.12.19.
- §6.1.5. Plan for tiltak mot støy, støv, strukturlyd og vibrasjoner i samsvar med §2.12.8.
- §6.1.6. Plan for tiltak knyttet til beskyttelse mot varig senkning av grunnvannstand for arbeid som medfører inngrep i grunnen i samsvar med §2.10.9.
- §6.1.7. Det skal utarbeides et risikostyringssystem for anleggsfasen for overvåking av tiltakenes innvirkning på arkeologiske kulturlag, bygninger og anlegg i samsvar med §2.12.10.
- §6.1.8. Forsvarets infrastruktur må være lagt om til permanent løsning før anleggsarbeid med tunnelpåhugget i Sandbrogaten kan starte opp. Forsvarsbygg skal godkjenne planene.
- §6.1.9. Det skal etableres anleggsgjerde langs #91_9 og #91_10 som sikring mellom anleggsområdet og festningen.
- §6.1.10. Det skal etableres av et miljøovervåkingsprogram i samarbeid med kulturmiljømyndighetene i minst ett år før igangsetting av anleggsfasen i samsvar med §2.2.3.
- §6.1.11. Sikringstiltak på forsvarets bygninger, Musikkbygget og Museet, i samsvar med §2.12.22.
- §6.1.12. Dekke- og møbleringsplan for områdene innenfor bestemmelsesområde #1 jf. §2.12.1 skal være godkjent, av rette kulturmiljømyndighet.

§6.2. Tiltak som skal sikres i anleggsfasen

- §6.2.1. Eksisterende gang- og sykkelforbindelser skal opprettholdes. Ved eventuell omlegging av gang- og sykkelveger skal omleggingen ikke utgjøre en vesentlig omveg. Intern gangforbindelse mellom Sverresborg og Bergenhus skal sikres.
- §6.2.2. Omlegging av gater, torg, gang- og kjøreadkomster. Midlertidige omlegginger skal skiltes, belyses, ha fast dekke og unngå høye kanter. Traseer og snarveger brukt som skoleveg skal gis en særlig attraktiv og trygg omlegging. Omlegging av kollektivtrafikk skal utformes med særlig vekt på fremkommelighet og tilgjengelighet.
- §6.2.3. Garasjeanlegg til Forsvaret skal flyttes midlertidig før anleggsarbeidene i Sandbrogaten starter opp. De 6 plassene flyttes midlertidig ned til 1. etasje i samme bygning. Plassene skal ha tilsvarende tekniske installasjoner som eksisterende garasjeplasser. Forsvaret og Forsvarsbygg skal godkjenne planene.
- §6.2.4. Det skal opprettes områdesikring for adgangskontroll til midlertidig bygge- og anleggsområde ##91_9 og 10.
- §6.2.5. Det må sikres tilkomst for besøkende, kunder samt varelevering til berørte virksomheter.
- §6.2.6. Eksisterende adkomster skal opprettholdes frem til midlertidig eller permanent adkomst er etablert.
- §6.2.7. Tiltak mot forurensing / sedimentering etc. i anleggsfasen.

- §6.2.8. Det må utvises særlig aktsomhet i anleggsfasen for arbeid i eller i direkte tilknytning til kulturminner og bygninger som inngår i verdifulle kulturmiljø i samsvar med §§2.12.3, 2.12.4, 2.12.8, 2.12.9, 2.12.10, 2.12.11, 2.12.12, 2.12.13, 2.12.14, 2.12.15 og 2.12.16.
- §6.2.9. Dekke og møbleringsplan i samsvar med §2.12.1 skal detaljeres i løpet av anleggsfasen for å sikre at forståelsen av den Hanseatiske kulturarven styrkes og det legges til rette for formidling av verdensarven. Dette skal gjøres ved at prioriterte kulturhistoriske spor i samsvar med §5.1.1.1 skal sikres mest mulig korrekt plassering innenfor bestemmelsesområde #1. Dekke- og møbleringsplan skal godkjennes av rette kulturmiljømyndighet jf 2.12.1. Nødvendige tiltak for håndtering av støv og støv i anleggsfasen i samsvar med §2.10.5
- §6.2.10. Trafikksikringstiltak og eventuelle tiltak for å legge til rette for kollektiv, samt hensynta kulturminner og kulturmiljø i Øvregaten og Nye Sandviksveien.
- §6.2.11. Det skal etableres et miljøovervåkingsprogram i samarbeid med kulturmiljømyndighetene under anleggsfasen og ti år etter at anleggsarbeidet er ferdig, i samsvar med §2.2.3.

§6.3. Tiltak som skal være ferdigstilt senest ved åpning av Bybanen for ordinær drift:

- §6.3.1. Alle nødvendige tiltak som gjelder vegomlegging, trafikkomlegging, signalregulering, omlegging av avkjørsler og adkomster, gang- og sykkelveger, fortau og kollektivholdeplasser som er vist i planen.

Med nødvendige tiltak menes:

- Tiltak som er nødvendig for å bygge og drifte bybane
- Tiltak som ved senere etablering kan gi driftsforstyrrelser for Bybanen.
- Tiltak som gir sikker tilkomst for de reisende fra offentlig veg- og gangnett.

- §6.3.2. Tiltak i Øvregaten i samsvar med §2.11.7.

- §6.3.3. Tilrettelegging ved Hanseatisk museum og langs Bryggekaaien i samsvar med §2.12.20.

- §6.3.4. Tiltak mot strukturlyd og vibrasjoner i driftsfasen.

- §6.3.5. Reetablering av jernbaneportal til jernbanetunnelen.

- §6.3.6. Vann- og avløpsanlegg inkludert flomveier skal være ferdigstilt og overtatt til kommunal drift og vedlikehold.

§6.4. Tiltak som skal være gjennomført senest 1 år etter åpning av Bybanen for ordinær drift:

- §6.4.1. Lokale støyskjermingstiltak (jf. 2.10.6).

- §6.4.2. Alle grøntanlegg i tilknytning til bane, veier, gangareal og sykkelanlegg som skal legges om, med tilhørende sidearealer langs bane, vei og sykkelanlegg.

- §6.4.3. Areal som er benyttet til midlertidig bygge- og anleggsområde skal være tilbakeført til opprinnelig arealformål jf. 5.1.5 og istandsettes der annet ikke følger av særskilte bestemmelser.

§7. Dokumenter som gis juridisk virkning gjennom henvisning i bestemmelsene

- Illustrasjonsplan BT5-IP65810000-103, datert 24.3.2023
- VA-rammeplan med infrastrukturplan, datert 24.3.2023
- Miljøprogram, datert 17.3.2023
- Tillatte gravedybder, tegningsnummer BT5-GH-10101 og BT5-GH-10201, datert 24.3.2023
- *Bybanen BT5 - Overvåking av grunnvann og setninger i anleggs- og driftsfase, delstrekning DS1 fra Kaigaten til Sandbrogaten*, Notat fra NGU datert 16.3.2023
- *Bybanen BT5 - Overvåking av grunnvann og setninger i anleggs- og driftsfasen ved Bryggen i Bergen*, Notat fra NGU datert 16.3.2023
- Temakart bygg som er aktuelle for innfesting av kjøreledninger i fasaden, RP6500000-008, datert 24.3.2023